

D. Minin: VZPOURA RIJÁDU PROTI USA

- CZ24 News | 19. května 2023

SAUDSKÁ ARÁBIE: DMITRIJ MININ na změně orientace arabského ropného království dokumentuje blížící se konec amerického panství (nejen) na Blízkém východě.

V březnu a dubnu podniklo Saúdskoarabské království několik přelomových kroků, aby překonalo systém staleté anglosaské nadvlády nad jeho politikou: Podalo vládou schválené oficiální přihlášky ke vstupu do ŠOS (Šanghajska Organizace pro Spolupráci) a BRICS.

Prolomilo tak princip „rozděl a panuj“, který na ně uplatňovali Anglosasové, protože se za pomoci čínského zprostředkování usmířilo s Íránem a zastavilo válku v Jemenu. K tomu uznalo Asadovu vládu v Damašku a zajistilo jí podporu ostatních arabských států, čímž zcela delegitimizovalo přítomnost amerických vojsk v Sýrii. V rámci OPEC Saúdové navíc souhlasili s dalším snížením těžby ropy, což podle Washingtonu podkopalo snahy Západu o blokádu Ruska.

Rozzuřený slon

Reakce USA byla prudká a hysterická. V polovině dubna navštívily Rijád během čtyř dnů čtyři americké delegace, které bez skrupulí a s výhrůžkami tlačily na korunního prince Mohammeda bin Salmána, aby tato rozhodnutí přehodnotil. Výsledek pozorovatelé označili za „zoufalý výsadek“.

Nejprve do Saúdské Arábie přijel ředitel CIA William Burns. 11. dubna pak přijal vládnoucí korunní princ v Džiddě amerického senátora Lindsey Grahama, jestřábího republikána, který jako by chtěl Saúdům ukázat „konsenzus“ obou vládních politických stran v USA. 12. dubna přijal Mohammed bin Salmán Bidenova poradce pro národní bezpečnost Jakea Sullivana. 13. až 14. dubna navštívili Saúdskou Arábii koordinátor Rady národní bezpečnosti USA pro Blízký východ a severní Afriku Brett McGurk (bývalý syrský „prokurátor“) a zvláštní koordinátor USA pro mezinárodní energetické záležitosti Amos Hochstein. Součástí delegace byl rovněž zvláštní zástupce USA pro Jemen Timothy Lenderking.

Kvantitativní nápor se však nepromítl do kvality; spíše ukázal chaos v americké administrativě a krásou nechtěného vlastně spíš ujistil Saúdy, že Washington „už není to, co býval“. Korunní princ ve stejné době zatelefonoval Vladimíru Putinovi, zřejmě aby ho informoval o této „podivné šarádě“, a aby potvrdil, že Rijád své rozhodnutí nepřehodnotí.

Kulhající kobyla

Panství britského impéria a následně USA na Blízkém východě trvá již nejméně sto let od první světové války. Symbolicky je nastolení britské nadvlády spojeno s činností slavného Lawrence z Arábie, který pozvedl místní arabské vládcy ke vzpouře proti Osmanské říši. Ačkoli sám Lawrence v roce 1919 na mírové konferenci ve Versailles podpořil arabské požadavky na nezávislost, jeho požadavek byl ignorován. Jako vždy platí, že revoluce dělají idealisté a jejich plody využívají darebáci.

Země Blízkého východu dlouho pocitovaly nelibost nad tím, že jim byla zvenčí vnucována imperiální vůle a jejich světu zcela cizí morálka. A jejich nelibost narůstala souběžně s uvadající hospodářskou a vojenskou mocí Západu. Pokus o transformaci regionu pomocí Operace „arabské jaro“, k níž došlo před více než deseti lety na přímý popud USA, měl tyto procesy zvrátit, ale bezvýsledně.

Dnes se podvratný potenciál Arabského jara už zcela vyčerpал. Blízký východ přežil „hybridní invazi“ a oklepává se z jejich posledních dozvuků. Blížící se plný návrat Sýrie do arabského světa a jednání o usmíření mezi sousedy napříč regionem nad tím vším dělá velkou tečku.

Arabský svět hledí na Východ

Výsledkem bouřlivého desetiletí je, že blízkovýchodní státy, včetně nejmnocnějšího z nich – Saúdské Arábie, s ještě větší vervou pokračují v úsilí o získání plné suverenity. Místní elity si koneckonců velmi dobře uvědomují, odkud „hybridní“ útok přišel.

Nejde jen o viditelné projevy jejich frustrace z „morální nadvlády“ USA, ale o hlubší procesy. Saúdové svůj nový kurz nazývají diverzifikací mezinárodních vztahů.

Obchod Saúdské Arábie s Čínou (87 miliard dolarů) již v roce 2021 více než třikrát převýšil obchod s USA (25 miliard dolarů). Nyní se toto číslo blíží čtyřnásobku. Čína je dnes pro Saúdskou Arábii větším obchodním partnerem než celý Západ. Přechod Rijádu k obchodu s Pekingem za čínské jüany je tudíž logický a zákonitý. Vznik saúdkoarabského ropného jüanu na mezinárodních trzích představuje jednu z klíčových ran dosavadnímu monopolnímu postavení dolaru ve světových financích.

Saúdská Arábie je prostřednictvím OPEC a zájmy v oblasti obchodu s ropou spojena poměrně úzkou spoluprací také s Ruskem. Jak poznamenává Newsweek, poslední rozhodnutí Saúdské Arábie snížit těžbu ropy o dalších 500 000 barelů denně bylo ranou pro již tak napjaté vztahy mezi Washingtonem a Rijádem, jejichž zhoršení za vlády prezidenta Joe Bidena posunulo Saúdskou Arábii blíže k Rusku a Číně.

Demonstrativní trestání Ruska v podobě sankcí a zabavení jeho zahraničních aktiv, jímž chtěli Američané zastrašit všechny ostatní země, které by pomýšlely na samostatnou politiku a své životní zájmy mělo opačný účinek. Saúdové si to vztáhli na sebe a pochopili, že bez Ruska jako vlivného faktoru světové politiky je USA mohou nejen donutit snížit cenu ropy. Ale připravit je o majetek například jednostranným anulováním amerických dluhopisů, do nichž Arabové investovali mnoho set miliard dolarů. Záminkou k tomu může být cokoli, od polozapomenutého příběhu s vraždou žurnalisty Chášukdzího až po tvrdé tresty pro příznivce LGBT v Saúdské Arábii. Je tedy přímo v národním zájmu Rijádu, aby se od sankcí vůči Moskvě distancoval.

Silnější vyhrává

Die Zeit píše, že změna politického kurzu Saúdské Arábie není jen „rozmar“. V posledních desetiletích se Saúdové na pozadí rozporupných prohlášení a kroků amerických prezidentů přesvědčili, že na USA se nelze spolehnout. Nyní Západ nemůže Saúdské Arábii učinit žádnou srovnatelnou nabídku. Ani evropské státy, ani USA nemohou nakupovat velké množství saúdské ropy. Nemohou ani otevřít své západní aliance takové monarchii typu Saúdské Arábie.

„Pokud se Saúdská Arábie stane nedílnou součástí čínsko-ruského spojení – bude to pro Západ zdrcující zpráva,“ uzavírá Die Zeit.

Závislost Saúdské Arábie na USA stále přetrvává ve vojenské oblasti, včetně dodávek zbraní. Země je na pátém místě na světě, pokud jde o výdaje na obranu (75 miliard dolarů). Saúdské království zajišťuje 78 % svého dovozu zbraní z USA, neustále potřebuje náhradní díly a údržbu a Čína ani Rusko zatím nebudou schopny tuto mezeru rychle zaplnit.

Saúdové zatím nejsou připraveni se amerického deštníku zcela vzdát. I zde se však může mnohé

změnit, pokud konflikt na Ukrajině skončí pro Američany špatně. To je mimochodem jeden z důvodů, proč tak zoufale bojují až do „posledního Ukrajince“.

Je to totiž jasné: Možné újmy na svých vojenských vazalech se Američané mohou dočkat brzy nejen u Saúdské Arábie, ale také u mnoha dalších zemí.

Ten pohyb již nelze zastavit

AUTOR: Dmitrij Minin

[ZDROJ](#)

Překlad: Protiproud